

Reeks 'Welk Europe?'
Nummer 43

Hoe kunnen de Europese federalisten hun project ontwikkelen?

Naar een systematische benadering

door

Robert Verschooten
voorzitter ESIC vzw

De auteur schrijft in eigen naam

28 februari 2011

Met de steun van de Provincie Antwerpen

Opgedragen aan hen die begaan zijn
met een dynamisch,
pluralistisch,
democratisch en federaal Europa

Europees Studie- en Informatiecentrum (ESIC) vzw
Ryckmansstraat 5, 2020 Antwerpen, België
esic@telenet.be

Copyright ESIC vzw (2011) - citeren mag mits bronvermelding

Hoe kunnen de Europese federalisten hun project ontwikkelen?

Naar een systematische benadering

Inhoudstafel

Doel

Inleiding

Beschrijving van drie opeenvolgende stappen

Fundamentele inbreng

Wederzijdse interactie

Fundamentele vragen

Communicatie

Voorlopige operationele aanbevelingen

Doel

De nummers 41, 42, 43, 44 en 45, in de Reeks Welk Europa? zijn complementair

Nummer 43 wil een bijdrage leveren tot de vraag hoe en met welke inbreng de Europese federalisten in staat zullen zijn om hun doelstellingen te realiseren. De vraag kan ook anders worden geformuleerd: welk organisatie hebben de Europese federalisten nodig om hun doelstellingen waar te maken? Dit betekent een grondige herbronning voor de Europese federalisten.

Nummer 43 werkt een drie stappen scenario uit, dat overeenstemt met de graduele uitbouw van de politieke campagne van de Europese federalisten. Samen met het drie stappen scenario wordt op de correlatie gewezen met andere aspecten van de campagne. Aandacht gaat uit naar het juiste verband tussen timing, middelen, boodschappen en doelstellingen. Dit nummer neemt de vorm van een case-study die noch definitief, noch volledig is. Enkel een proefformulering die uitkijkt naar een ruime gedachtewisseling en wacht op vervolmaking.

Verder is er een vierde nummer (44) met als titel: 'Europees federalisme, een poging tot verkenning' (in voorbereiding). Het gaat over een poging tot omschrijving van de noden van de Europese Unie, uitgangspunten, inhoudelijke bouwstenen en voorlopige besluiten.

Aandacht zal er eveneens gaan naar een federaal model voor Europa. Zie Welk Europa? nummer 45 dat de titel draagt: 'Voorstellen die de Europese Unie vooruit kunnen helpen'. Met als ondertitel: wegen uit een institutionele patstelling.

Inleiding

Geplaatst voor de complexiteit van een lokale en/of internationale (interregionale) campagne, zijn vele militanten beginnen geloven dat improvisatie en schijnbaar handige halve maatregelen de taak wel zullen klaren. Was dit een gemakzuchtige of een bewuste keuze? Als gevolg hiervan werden belangrijke pistes nooit geformuleerd of onderzocht.

Vele toegedekte toestanden en gedachten zullen nu duidelijk en klaar moeten worden uitgesproken. Hoge impliciete doelstellingen vergen aangepaste middelen en voortgangsplanning. Deze oefening maakt het terugschreeven tot realistische doelstellingen eventueel noodzakelijk.

In elk geval zal een doorgedreven systematisering, een intensieve interregionale samenwerking en de geleidelijke semi-professionalisering niet meer kunnen ontweken worden, indien een veel effectiever Europees federalistische campagne het licht wil zien.

Zelfs een pragmatische benadering zal een redelijk hoog minimum aan ideologische verduidelijking, planning en coördinatie vergen.

Lippendienst en holle woorden zullen niet helpen. Amateurisme en vrijloop zullen moeten worden verlaten. Effectiviteit moet het sleutelwoord worden. Inzicht, engagement, vastbeslotenheid, samenwerkingsbereidheid en overleg zijn de noodzakelijke attitudes van de leiders binnen de Europees federalistische beweging (zowel in het internationaal secretariaat als binnen de regionale afdelingen).

Elke activiteit moet haar plaats krijgen binnen een globaal plan. Elke activiteit moet een zinvolle bijdrage leveren tot de realisatie van de globale doelstellingen. Het effect van elke activiteit moet meetbaar zijn, teneinde een realistische evaluatie van de impact mogelijk te maken.

De Europese federalisten moeten de interactie tussen de verschillende aspecten van een campagne doorgronden. De verschillende stappen en hun onderlinge verschillen zullen worden geïdentificeerd in een drie stappen scenario. Nagenoeg alles, namelijk tactiek, middelen, methodes en communicatie zullen verschillen in elk van die drie stappen. Een juiste correlatie in elk stap zal het resultaat bepalen. De actiemethodes van verschillende stappen met elkaar mengen zal onproductief blijken.

De Europese federalisten hebben nood aan een globale visie (een strategie). Een daarvan afgeleid globaal actieplan ontbreekt ook. Een globale visie zal de Europese federalisten helpen de interactie te begrijpen die er bestaat tussen ambitieuze doelstellingen en overeenstemmende middelen en begeesterende gedachten.

De mobiliserende gedachten zullen uiteraard voortspruiten uit een strategie en een ideologie die zorgvuldig werden geformuleerd.

Drie opeenvolgende stappen zullen worden overwogen. Zij verwijzen naar het drie stappen scenario zoals geformuleerd in nummer 42 van de Reeks Welk Europa? Deze stappen worden hier overgenomen en verder ontwikkeld vanuit een operationele invalshoek.

Elke institutionele hervorming, zoals bijvoorbeeld deze van het Verdrag van Lissabon, kan het vertrekpunt betekenen voor een nieuwe stap. Om van een hervorming te mogen gewagen moet het gaan om een 'fundamentele aanpassing'. Uitgebreide medebeslissing en extra budgettaire bevoegdheden voor het Europees Parlement, zoals voorzien in het Verdrag van Lissabon, betekenen een beperkte maar niettemin positieve fundamentele aanpassing.

De laatste stap, namelijk in de federale fase, gaat over het delen van de nationale soevereiniteit in het grootst mogelijk aantal beleidsdomeinen.

Eurosceptici noemen de federale fase een waarschijnlijkheid met een hoog speculatief karakter. De Europese federalisten moeten deze fase opnemen in hun lange termijn benadering, want het is het einddoel van het Europees federalistische project.

Deze bijdrage is niet volledig. Zelfs het trekken van voorlopige conclusies is voorbarig. Tot slot zijn er aanbevelingen. Deze bijdrage wil verdere reflectie over dit thema aanmoedigen.

Beschrijving van drie opeenvolgende stappen

Waar begint of stopt elke stap? Volgende (theoretische) kenmerken en omgevingsfactoren illustreren een mogelijke opdeling.

1. Stap een: de huidige Europese situatie.

- Kenmerken: Een hybridisch systeem waarin de intergouvernementele en de communautaire methode naast elkaar staan, resulterend in een politiek systeem met confederale kenmerken.
- Context: Zowel interne als externe factoren zetten de Europese besluitvormers aan om te **reageren** (er worden nog geen pro-actieve beslissingen genomen). De meeste **technische** aangelegenheden kunnen bij meerderheids- en medebeslissing worden genomen. **Politieke beslissingen**, met betrekking op de toekomst, blijven nog altijd onderworpen aan de beslissing bij eenparigheid in de Raad. Nieuwe politieke voorstellen ontmoeten veel weerstand van de lidstaten. Dit hybridische politieke systeem bereikt zijn grenzen en betekent, in de huidige context, **geen meerwaarde meer** voor de EU. De natie-staten zien zich genoopt het bereik van de bevoegdheden van de EU uit te breiden buiten de beperkende interpretatie van het Verdrag van

Lissabon, zoals gebeurde met de eerste stappen naar méér economisch, budgettair en monetair bestuur.

Deze uitbreiding geschiedde via intergouvernementele samenwerking, hetgeen betekent dat het initiatief, de ontwikkeling en het toezicht vooral aan de natie-staten wordt toevertrouwd.

Zodoende werd de Europese Commissie elk politiek initiatief ontnomen.

Een te laat en te beperkt antwoord van de lidstaten kan niet worden voortgezet omdat het oorzaak is van een gebrek aan effectiviteit en omdat het de geloofwaardigheid van de EU ondergraaft.

Een gebrek aan politieke wil maakt significante politieke openingen moeilijk. Het Europees Parlement poogt de juist verworven medebeslissingsmacht te consolideren.

In deze stap blijft de onevenwichtige graad van ontwikkeling van de diverse bevoegdheden bestaan.

De beperkingen van het bestuursstelsel worden almaar duidelijker zodat de justificatie van de snelle samenroeping van een Europese Conventie al maar duidelijker wordt.

2. Tweede stap: pre-federale periode (na de herziening van het Verdrag van Lissabon).

- Kenmerken: Het hybridisch systeem van stap één wordt voortgezet, maar is toch afwijkend in verschillende aspecten
- Context: Zowel interne als externe factoren **dwingen** de Europese besluitvormers om op een méér **proactieve wijze** beleidsmatig op te treden. Een groter aantal pre-federale deelsystemen worden opgezet. Deze deelsystemen missen nog de noodzakelijke onderlinge samenhang en legitimatie.

3. Stap drie: federale periode.

- Kenmerken: Geleidelijk en systematisch **delen van de nationale soevereiniteit**. Politiek bestuur: het delen van verantwoordelijkheid en betrokkenheid.
- Context: De Europese Conventie zal misschien een nieuwe fundamentele hervorming inluiden (een definitieve versie of nog meerdere intermediaire stappen?) die eventueel zal (zullen) leiden tot een Europese grondwet of een verdrag met grondwettelijke kenmerken. Die hervorming moet een 'diepte'-harmonisering en een homogener integratie van de beleidsdomeinen mogelijk maken. De hervorming door de Conventie voorgesteld moet de federale grondslag van de Unie versterken, of ten minste het federale karakter van de individuele instellingen versterken en een evenwichtiger machtsdeling genereren. De Europese Commissie zal, als Europese (economische) regering, alle wetgevend initiatief nemen, controle en toezicht uitoefenen over de uitvoering van de Europese wetgeving en begroting. De Europese Raad zal zich, samen met het Europees Parlement, beperken tot het formuleren van algemene richtlijnen bij de jaar- of meerjarenprogram-

ma's. Deze beperking geldt niet bij de goedkeuringsprocedure van concrete wetgevende initiatieven.
Het Europees Parlement zal de Europese Commissie controleren en eventueel sanctioneren als deze laatste niet optreedt zoals afgesproken.
De lidstaten mogen niet langer voorgestelde wetgeving (van de Europese regering) afwijzen zonder volledige en publieke motivering (voor het Europees Parlement).
Het Europees Hof van Justitie zal steeds bevoegd zijn.

Fundamentele inbreng

De actie van de Europese federalisten maakt volgende formuleringen noodzakelijk: ideologie, strategie, tactiek, manifest, organisatiestructuur, werkmethodes, nodige middelen en communicatieplan.

Ideologie van de Europese federalisten

Het geheel van de opvattingen van de Europese federalisten, die de grondslag zijn van een maatschappij- en politiek project voor Europa.

De formulering van de ideologie is een voortschrijdend proces van bezinning, verdieping, verrijking en aanpassing. Ideologie is voor intern gebruik. Stukken kunnen het daglicht zien wanneer er nood toe is.

Strategie van de Europese federalisten

Strategie is er voor intern gebruik van de Europese federalisten.

Strategie is een uitgangspunt voor actie, ideeën en de organisatiestructuur van de Europese federalisten.

Een geformuleerde strategie gaat maximum de tijd mee tussen twee verdragen of twee grote institutionele hervormingen. Daarna zijn (gedeeltelijke) aanpassingen wenselijk.

Waaruit moet de strategie voor de Europese federalisten bestaan?

- Evaluatie van het verleden en de huidige situatie van de Europese Unie.
- Formulering van een finaliteit en de tussentijdse doelstellingen van de Europese federalisten.
- Formulering van de omtrekken van de opeenvolgende stappen.
- Formulering van de middelen nodig om het einddoel te bereiken.
- Formulering van een federaal project (politiek systeem gesteund op federale principes), met inbegrip van de grote lijnen voor een nieuw (en innovatief) maatschappijproject voor Europa.

Manifest van de Europese federalisten

Een manifest wordt intern en extern gebruikt.

Een manifest kan een ingekorte versie worden genoemd van de globale analyse en strategie, gebracht in een heldere en verkorte vorm. Het manifest zal ruim worden verspreid in elk prioritair doelpubliek.

Tactiek van de Europese federalisten

Wordt geformuleerd voor intern gebruik en worden toegepast door iedereen in de sectie/netwerk. De tactiek wordt geaccepteerd door de overgrote meerderheid van de lokale afdelingen en antennes (de kleinste operationele groepen). De acceptatie van dit geheel van gemeenschappelijke opties zal actief worden bevorderd binnen het netwerk.

Tactiek gaat over een volledige ten uitvoerlegging van de operationele afspraken.

Waarover gaat tactiek?

- Tactiek gaat over de korte termijn. Tactiek is ook flexibel.
- Hoe communiceren de Europese federalisten? Wat, hoe, wanneer en met wie? Hoe dikwijls? Via welke kanalen? (zie verder hoofdstuk Communicatie)
- Zal communicatie directe confrontatie opzoeken of is een voorzichtige en indirecte benadering te verkiezen?
- Wat is de relatie met nationale en Europese besluitvormers? Hoe kunnen de Europese federalisten onafhankelijk blijven en hun vrijheid van handelen en spreken behouden?
- Hoe zullen de Europese federalisten het aantal van bekwame medewerkers vergroten?
- Hoe zullen de Europese federalisten hun netwerk van regionale afdelingen organiseren? Hoe een duurzaam netwerk opbouwen?
- Hoe kunnen de medewerkers optimaal worden opgenomen in het actieprogramma van de Europese federalisten?

Organisatie van de Europese federalisten

Welk type van organisatie hebben de Europese federalisten nodig om in staat te zijn hun ambitieuze doelstellingen waar te maken? Deze vraag wordt dikwijls ontweken.

De Europese federalisten hebben een geografisch netwerk nodig, dat de nabijheid met de bevolking onderstreept en dat werkt volgens federale principes.

Dit netwerk zal steunen op regionale secties of antennes, nationale afdelingen en mogelijk bijgestaan door het internationaal secretariaat.

De invloed van lokale afdelingen hangt af van hun capaciteit om verschillende aspecten te behandelen, namelijk communicatie (als een lokaal contactpunt dat boodschappen verspreidt naar de lokale prioritaire groepen, waarbij ervan wordt uitgegaan dat het lokale contactpunt best weet wie er moet worden gecontacteerd), ideologische inbreng, organisatorische inbreng, het verzorgen van publicaties, websites, thematische bijdragen en een publieke debatcultuur. Niet elke afdeling moet al die functies kunnen realiseren. Afdelingen kunnen onderling samenwerken om in een taalgebied of binnen een grote regio alle of de meeste voorgaande capaciteiten uit te bouwen. Distributie en

contactfuncties zijn de minimum capaciteiten van een antenne die operationeel is.

Werkmethodes van de Europese federalisten

Samenwerkingsafspraken in het netwerk maken is een direct gevolg van het werken met een groot aantal afdelingen en antennes. De inachtnaam van de operationele afspraken is vitaal voor de effectiviteit van de organisatie in haar geheel.

Goed toegepaste operationele afspraken werken als een smeermiddel. Het is de enige manier om een gedecentraliseerd netwerk van samenwerkende afdelingen en antennes de afgesproken doelstellingen te laten realiseren. Het vervangt niet effectieve improvisatie door duidelijke en werkzame procedures, zoals werkverdeling en de individuele verantwoordelijkheid voor de realisatie van deelobjectieven. Goede afspraken kunnen actie zelfs versnellen waar nodig. Netwerking toont ook sneller tekortkomingen.

Middelen van de Europese federalisten

Betreft zowel de menselijke inbreng als de financiën van de Europese federalisten. Doeners en denkers zullen elkaar aanvullen. Ze zullen wederzijds respect voor elkaar opbrengen. De medewerkers zijn exclusief vrijwilligers. Elk van hen moet zich verbinden die taken te realiseren die vrijwillig werden aangegaan. Het engagement van het gegeven woord en de aanvaarding van de meerderheidsregel zijn belangrijk voor de uiteindelijke sterkte en duurzaamheid van het netwerk.

Financiële onafhankelijkheid van de natie-staten is de beste keuze. Een regionale overheid en/of het Europees Parlement zijn wellicht beter geschikte financiële sponsors. Privé sponsors kunnen eveneens op voorwaarde de sponsor onbesproken is.

Communicatie

De meest zichtbare actie van de Europese federalisten, van de regionale afdelingen en antennes, is in de eerste plaats communicatie. Communicatie door de Europese federalisten zal de verschillende stappen weerspiegelen van hetgeen elk deelpubliek zal (of moet) hebben geassimileerd in een gegeven tijdsbestek. Volgende opeenvolgende stappen kunnen worden onderscheiden: kennismaking met onze gedachten, gevoelens van sympathie voor enkele van onze gedachten, een positieve ingesteldheid ten aanzien van de Europese federalisten, emotionele loyaliteit die leidt tot een lange termijn binding, en tenslotte een lange termijn engagement om meer of minder actief te zijn binnen de Europees federalistische beweging. Deze verschillende stappen zijn niet steeds toepasbaar op elke persoon of deelpubliek. In het ene geval gaat het volledige traject zeer snel, in een ander geval kan het contact onderweg worden afgebroken.

Wederzijdse interactie

Interactie tussen operationele doelstellingen, prioriteiten en gecommuniceerde boodschappen.

In stap 1: na het Verdrag van Lissabon (periode tussen 2011 en 2014)

- **Operationele doelstellingen** van de afdelingen van de Europese federalisten, antennes en interregionale samenwerkingsverbanden:
 - Het zoeken van een regionale en een interregionale gemeenschappelijke ideologische basis.
 - Toename van het aantal gemotiveerde/bekwame/zelfstandige doeners en denkers.
 - Versterking van de motivatie/vorming van actieve medestanders.
 - Verbetering van de gerichte communicatie-inspanning van de Europese federalisten door 'profiling' homogener deelpublieken vormen.
 - Aanbod van een afgelijnd Europees project: beperkt in de tijd en doelstellingen en dat aansluit op de noden van de bevolking.
 - Verbreding van de geografische actiebasis van de Europese federalisten over Europa.
 - De Europese federalisten zullen o.m. via sleutelfiguren proberen invloed uit te oefenen op de politieke agenda.

- **Prioriteiten** voor de afdelingen en antennes van de Europese federalisten:
 - Start de formulering in werkgroepen van een gemeenschappelijke strategie, tactiek, werkmethode, communicatieplan; in deze werkgroepen zullen de 'specialisten' uit de verschillende afdelingen hun krachten bundelen (en zullen veel telecommuniceren).
 - Start de vorming van leden, medewerkers, sleutelpersonen (leidinggevenden).
 - Begin met het aantrekken van extra (externe) specialisten, om de politieke actie te 'begeleiden'.
 - Begin met het uitproberen van gedifferentieerde communicatie naar specifieke doelgroepen.
 - Begin de meetbare communicatie-effecten te testen
 - Oprichting en coaching van nieuwe afdelingen en antennes van de Europese federalistische beweging.

- **Boodschappen** naar het publiek (nog geen operationele formulering):
 - Aanbod van een afgelijnd Europees project: beperkt in de tijd en zijn doelstellingen en aansluitende bij de noden van de burgers in Europa.
 - Europa schaaft zich verregaand door zich niet tijdig aan te passen.
 - De intergouvernementele en de communautaire methodes lopen tegen de limiet van hun kunnen aan.
 - Een te beperkte integratievooruitgang beantwoordt niet aan de maatschappelijke noden en aan de behoeften van de individuele personen in Europa.
 - De lidstaten houden vast aan de nationale soevereiniteit en veroorzaken een groot tekort aan noodzakelijke en onafwendbare politieke innovatie.
 - Verkeerde politieke keuzes van de nationale regeringen kosten de maatschappij immens veel (werk, groei, creativiteit, welvaart).
 - Lidstaten hoeven niet te verdwijnen. Hun bevoegdheden moeten wel worden herschikt.
 - Wat goed is voor de Europese Unie, is goed voor de lidstaten.
 - Uitgaven op Europees niveau worden doelmatiger besteed dan nationaal.

In stap 2: pre-federaal stadium (geraamd 2014-2020)

- **Operationele doelstellingen** van de afdelingen, antennes van de Europese federalisten en bestaande interregionale samenwerking:
 - Consolidatie van de interregionale samenwerking.

- Consolidatie van de stroom van ideologisch inbreng.
 - Uitbreiding netwerking en bereidheid van derden om samen te werken met de Europese federalisten.
 - Verruiming van het bereikte publiek. Verdieping van de boodschap(pen).
 - Vang aan met het opbouwen van de merkwaarde van de Europese federalisten.
- **Prioriteiten** voor de afdelingen/antennes/interregionale samenwerking:
 - Past de organisatie aan om een extra werklast op te kunnen vangen.
 - Om de gemeenschappelijke actie te optimaliseren, verbeter de betrokkenheid en de integratie van afdelingen, antennes en interregionale verbanden.
 - Start met groter opgevatte interregionale campagnes.
 - Start met de juiste communicatie naar specifieke delen van het publiek.
 - Operationele doelstellingen aanpassen aan de nieuwe inbreng (ideeën, middelen).
 - Ontwikkel denkgroepen en vervolmaak de opleiding van kaders en medewerkers.
 - Ontwikkel een compleet stel van gemeenschappelijke en operationele doelstellingen, evenals een communicatieplan.
- **Boodschappen** voor het publiek (nog geen operationele formulering):
 - Federalisme is het enige bruikbare politieke systeem voor Europa.
 - Federalisme heeft een groot potentieel aan positieve effecten.
 - Europa is de waarborg voor welvaart, vrede en billijkheid.
 - Europa maakt toekomstgerichte ontwikkeling mogelijk.
 - Europa is het juiste antwoord op globalisering.
 - De bevolking kan zich veilig 'thuis' voelen in een federaal Europa.
 - Europa heeft de steun van de bevolking nodig (= belangstelling voor een democratisch systeem met vrije meningsuiting en participatie).

In stap 3: federaal stadium (aanvang na 2020)

- **Operationele doelstellingen** van de Europees federalistische afdelingen, antennes en interregionale samenwerking:
 - Europese federalisten zijn in staat om grotere campagnes te voeren.
 - Europese federalisten zijn in staat om een groter doelpubliek te bereiken.
 - De Europese federalisten komen in een positie om direct of indirect de politieke agenda te beïnvloeden.
 - Europese federalisten worden erkend als vertegenwoordigers van de Europees federalistische ideologie.
 - De ideologie van de European federalisten wordt erkend als een waardevol alternatief voor het nationale-staat-denken.
- **Prioriteiten** van de Europees federalistische afdelingen, antennes en interregionale samenwerking:
 - Pas de organisatie aan om de extra werkdruk te kunnen opvangen.
 - Voer een echt interregionaal coöperatief model in voor (bijna) alle afdelingen.
 - Professionaliseer het gedifferentieerde communicatieproces.
 - Verwerf professioneel en/of academisch advies over het concept van gemeenschappelijke interregionale campagnes.
 - Identiteitsbewustwording bij (delen van) de bevolking creëren, door een beter gemeenschapsgevoel en grotere betrokkenheid.
- **Boodschappen** voor het publiek (nog geen operationele formulering):
 - De Europese grondwet als een waarborg voor ontwikkeling in de toekomst.

- De Europese grondwet als een waarborg voor een evenwichtig Europees algemeen belang.
- Een waarachtige participatie en aangepaste communicatiekanalen (top naar basis en van basis naar top) zullen de bevolking méér geruststellen in Europa.
- Een publiek debat zal méér betrokkenheid scheppen en zal het aantal misvattingen over Europa verminderen. Zo ook zal toenemende participatie van de bevolking angst en achterdocht omtrent Europa pogen te beperken.

Het type van organisatie dat de Europese federalisten nodig heeft is verwant aan een meerstappen scenario. Het type van werking dat de Europese federalisten willen ontwikkelen zal het noodzakelijke organisatiemodel bepalen. Een slecht presterende organisatie zal nooit in staat zijn om ambitieuze doelstellingen te realiseren, noch samen of individueel.

Communicatie

‘Alles is interne en externe communicatie’

- Vragen vooraf

- Waarom wordt de boodschap van de Europese federalisten slecht ontvangen?
- Waarom wordt de boodschap van de Europese federalisten slecht begrepen?
- Waarom is de gewenste reactie van de ontvanger van de boodschap niet duurzaam (w.o. zich de boodschap niet herinneren)?
- Waarom krijgen de Europese federalisten hun (volledige) boodschap niet bij diegenen die ze zouden willen bereiken?

- Oorzaken van een chaotische communicatie?

- Afwezigheid van een gemeenschappelijke strategie.
- Afwezigheid van een gemeenschappelijk imago van de Europese federalisten.
- Niet adequaat geformuleerde boodschap.
- Aanwending van een foute mix van communicatiekanalen resp. boodschappen.
- Het niet in acht nemen van de professionele praktijk.

- Waarom één gezamenlijk communicatieplan voor de Europese federalisten?

- Elke afdeling legt individueel te weinig gewicht in de schaal.
- Individueel optreden is niet representatief voor de beweging.
- De communicatie van het internationaal secretariaat is niet relevant indien niet actief gesteund door alle (of de meeste) afdelingen.
- Tegenstrijdige boodschappen wekken bij aandachtige ontvangers slechts wrevel, verveling en scepsis.
- De som van alle afdelingen samen kan de representativiteit van de beweging vergroten. Op drie voorwaarden weliswaar: simultane verzending van de boodschappen, geloofwaardige, relevante en realistische boodschappen, en de juiste vorm/inhoud van die boodschappen.
- Alvorens met gemeenschappelijke communicatie aan te vangen moeten de meeste afdelingen éézelfde opvatting over een gemeenschappelijke strategie onderschrijven.

- Voorwaarden om goed te communiceren door de Europese federalisten

- Welk beeld willen de Europese federalisten over zich verspreiden? Weten de

Europese federalisten wie de anderen zijn? Wat zijn de Europese federalisten, wat niet? Wat maakt de beweging uniek?

- De Europese federalisten moeten leren zich te vereenzelvigen met de belangen van de burgers in Europa. Dat is de enige benadering om terecht te mogen gewagen over een 'Europa voor en door de burger'.
- Wie zijn de belangrijke groepen die het doel van de Europese federalisten kunnen helpen waarmaken? Publiek in doelgroepen opsplitsen, waar de beweging haar (gedifferentieerde) boodschap wil brengen. Hierbij behoren ook burgerjournalisten. Kunnen de Europese federalisten hen interesseren? Zo ook bij spilfiguren.
- De boodschap moet naar inhoud, vorm, stijl en fasering nauw aansluiten bij de doelgroepen.
- 'The medium brings the message' ofwel ook 'no message without medium'.
- Begin bij het doelpubliek dat het dichtst bij de Europese federalisten aanleunt.
- Vat de strategie van de Europese federalisten samen in één zin, bijvoorbeeld: 'Met 'ons' naar een betere toekomst' of 'Wij bekommeren ons om uw toekomst' of 'Samen maken we het verschil'.
- Een effectief communicatieplan, zelfs elke individuele communicatie, die naam waardig, moet een aantal verplichte conceptuele stadia doorlopen.

- **Verdere kenmerken van communicatie:**

- Vermogen om de boodschap in de aandacht van het (doel)publiek te brengen.
- Informerend vermogen.
- Overtuigend vermogen.
- (Relatie) ondersteunend vermogen.
- Mobiliserend vermogen (mensen actief betrekken).

- **Welke soorten communicatie?**

- Organisatie- en reputatie ondersteunende communicatie (intern en extern).
- Sensibiliserende communicatie: boodschappen verspreiden.
- Marketingcommunicatie (niet aan de orde).
- Fondsenwerving communicatie (onder voorbehoud, zie elders)
- Relaties opbouwen (ook mondeling via persoonlijk contact).
- Cross communication (hoe kunnen de verschillende kanalen elkaar versterken?) en geïntegreerde communicatie.
- Onderscheid: eigen en externe kanalen (intermediairs/sleutelfiguren) en de media.

Fundamentele vragen

Een aantal fundamentele vragen moet worden gesteld.

Eerste vraag: wat is het uiteindelijke doel van de Europese federalisten? Ongetwijfeld de invoering van een politiek systeem dat steunt op de principes van het federalisme. De strategie van de beweging zal verduidelijken hoe dit doel kan worden bereikt.

Tweede vraag: zal de organisatievorm van de beweging verschillen in elk van de drie hierboven verklaarde stappen? Het antwoord is affirmatief. De capaciteit om actie te voeren wordt geleidelijk opgebouwd.

Derde vraag: zal een intense interregionale samenwerking de toegang openen tot de Europese politieke scène en de Europese bevolking? Relevantie, realisme en

geloofwaardigheid brengen de toegang op dat niveau een stap dichterbij. Het lokale niveau kan - individueel - nooit die toegang mogelijk maken.

Vierde vraag: zijn de Europese federalisten bereid om de gevolgen van hun politieke ambities te dragen? Dit impliceert inzet op semi-professionele wijze van hun leiders en sleutelmedewerkers en vooral de wil om het doel van de beweging zonder voorbehoud te blijven steunen.

Vijfde vraag: zijn de Europese federalisten bereid om effectief samen te werken op Europees niveau om geloofwaardig, relevant en representatief te worden? Nauwe en onvoorwaardelijke samenwerking onder de afdelingen, antennes en interregionale samenwerkingsverbanden is een voorafgaande voorwaarde tot mogelijk succes.

Zesde vraag: zijn de Europese federalisten bereid de federalistische principes toe te passen op hun netwerk van interregionale samenwerking? Na enige tijd zal de meerderheid van de afdelingen/antennes en hun leiders toch tot dit inzicht komen en zullen zij dank zij, de goede voorbeelden van de toepassing van federalistische principes in lokale afdelingen en in het netwerk, opvolgen.

Zevende vraag: kan de identiteit van een afdeling overleven binnen gemeenschappelijke actiedoelstellingen? Een eigen identiteit van de lokale afdeling zal een vertrouwensband ontwikkelen met de lokale bevolking met het doel als één van hen te worden erkend. Autonomie mag nooit worden ingeroepen om interregionale samenwerking te verwerpen. Alle deelnemende afdelingen zullen immers actief deelgenomen hebben aan de formulering van de gemeenschappelijke actie. Minderheidsstandpunten zullen worden erkend en anderzijds zullen zij fair-play tonen bij het aanvaarden van de meerderheidsbeslissing.

Achtste vraag: wat zal de rol zijn van de interregionale coördinatiegroep? De vertegenwoordiging van de afdelingen/antennes op interregionaal niveau moet het gevoel terugdringen dat zij worden bestuurd, in plaats van als gelijke deel te nemen aan de gemeenschappelijk besliste samenwerking. Interregionale coördinatie zal ontstaan uit communicatie en interactie van de basis naar de top en van de top naar de basis.

Voorlopige operationele aanbevelingen

- Een intense samenwerking onder de secties, die zich bekwaam achten in verschillende aspecten van een gezamenlijke actie, zijn dat aan zichzelf verplicht. Alleen kan geen enkele sectie die inspanning opbrengen.
- Formulering binnen de zes maanden van de voornaamste ideeën (zoals reeds beschreven). Binnen één jaar tijd moeten de Europese federalisten voldoende duidelijke antwoorden hebben geformuleerd op alle vragen waar de Europese federalisten een opinie moeten over hebben. Deze inspanning zal worden vergemakkelijkt door de raadpleging van alle lokale afdelingen. Overkoepelende denkgroepen zullen die inspanning stroomlijnen en ze zullen met geconsolideerde ideeën en basisteksten komen. Deze teksten zullen door de volgende algemene vergadering (enkel voor de deelnemende secties) worden bekrachtigd.

- De consolidatie-inspanning zal de voortzetting van de geplande activiteiten niet in de weg staan (totdat een gemeenschappelijk actieplan afgesproken is).
- Als het Internationaal secretariaat het gemeenschappelijke actieplan bijtreedt, zal het een rol kunnen spelen als 'facilitator' in deze herbronning en een nieuwe start van de beweging.
- De Europese federalisten mogen dat moment niet laten voorbijgaan.

Post scriptum

Robert Verschooten (1939), licentiaat in handels-, maritieme en consulaire wetenschappen (RHSA) (1960-1961).

Programma voor post-universitair bedrijfsbeheer (PPB) (IPO)(1975).

Tijdens zijn carrière actief in logistiek, verkoop, aankoop, public relations en milieu-aangelegenheden.

Europees federalist sedert 1956. Is actief in de vzw Europees Studie- en Informatiecentrum (ESIC) te Antwerpen (opgericht in 1963), eerst als beheerder (sedert 1977) en later als voorzitter (sedert 1996).

Uitgever van ESIC Nieuwsbrief (c), Welk Europa?(c), en de website van ESIC (www.europadebat.be) (c). Alles wordt gepubliceerd in het Nederlands.

Bezieler van Café-Europa (c), debatsessies voor volwassenen, universiteits- en hogeschoolstudenten in Antwerpen en van de jaarlijkse cyclus 'Federalisme, Democratie, Europa' (c).

Houdt lezingen over uiteenlopende Europese thema's en organiseert vormingssessies.

Een aantal citaten werd ontleend aan het boek 'Theorie van de Europese integratie', door prof. dr. Jan Orbie (Universiteit van Gent), Acco Leuven, 2009, 217 pagina's.

Verband tussen de afgekorte namen en de volledige naam uit o.c.: MA, Majone; MO, Moravcsik; MI, Milward; OR, Orbie; PI: Pierson; PO, Pollack; WE: Weiler; SC, Scharpf.

Andere afkortingen: MR, M. Rojo; RP, R. Parkes, PU, Publius Pavia.

Deze publicatie is eveneens **beschikbaar in het Engels**, onder de titel van:

'How can European Federalists develop their Project?', 2011 (c).

Kan worden geraadpleegd op: www.europadebat.be onder ESIC/Publicaties.